

UCHWAŁA NR XIV/405/16
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 25 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia stanowiska w sprawie eksploatacji węgla brunatnego w tzw. Rowie Poznańskim i południowo-zachodniej Wielkopolsce, w obszarach intensywnej produkcji rolnej.

Na podstawie § 16 ust. 2 Statutu Województwa Wielkopolskiego (t.j. Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2013 r., poz. 431) Sejmik Województwa Wielkopolskiego postanawia, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się stanowisko Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie eksploatacji węgla brunatnego w tzw. Rowie Poznańskim i południowo-zachodniej Wielkopolsce, w obszarach intensywnej produkcji rolnej, które stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Stanowisko Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie planów eksploatacji węgla brunatnego w tzw. Rowie Poznańskim i południowo-zachodniej Wielkopolsce, w obszarach intensywnej produkcji rolnej.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego, w trosce o zapewnienie zrównoważonego i trwałego rozwoju regionu opartego na wykorzystaniu nowych technologii i poszanowaniu tradycji, wyraża swoje głębokie zaniepokojenie informacjami o planach eksploatacji złóż węgla brunatnego w obszarze wybitnej kultury rolnej.

Wielkopolska należy do regionów o utrwalonej pozycji producenta żywności. Szczególnie widoczne jest o w południowo-zachodniej części regionu, gdzie wykorzystanie potencjału przyrody w powiązaniu z wysoką kulturą rolną pozwala zaliczyć ten obszar do najważniejszych regionów gwarantujących bezpieczeństwo żywnościowe kraju. Ukształtowany przez pokolenia rolniczy charakter południowej Wielkopolski został na trwałe wpisany do polityki rozwoju województwa, jako jedna z najważniejszych cech konkurencyjnych w skali kraju i Europy. Zarówno w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, jak i w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, wyznaczono dla tej części regionu rolnictwo jako główny kierunek rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego. Z tym większym niepokojem wsluchujemy się w informacje o planach radykalnej zmiany warunków konkurencyjności gospodarki rolnej.

Podjęcie działań związanych z wprowadzeniem i egzekwowaniem zasad ochrony strategicznych złóż węgla brunatnego oraz ich eksploatacją metodą odkrywkową wywoła szereg nieodwracalnych zmian w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym centralnej i południowo-zachodniej Wielkopolski. Jako najbardziej istotne spośród konsekwencji uznaje się:

1. **zmianę warunków hydrologicznych i hydrogeologicznych**, co doprowadzi w tej części regionu do poważnych zagrożeń dla jakości i ilości zasobów wodnych. Należy zakładać, że obecny niekorzystny bilans wodny analizowanego terenu, dodatkowo pogłębiony silną ingerencją drenażową w istniejący układ hydrogeologiczny, doprowadzi do zmian stosunków wodnych i wystąpienia leja depresji o zasięgu wykraczającym daleko poza granice złóż i województwa. Utracone zostaną najcenniejsze zasoby wody (m.in. zasilające Poznań i sąsiednie gminy, Sandr leszczyński, zbiornik wód podziemnych Gostyń), które należy traktować jako złoża nieodnawialne i strategiczne, podlegające szczególnej ochronie w skali regionu i kraju;
2. nieodwracalną i całkowitą **utrata wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej**, której podstawowym walorem są wysokiej jakości gleby. Oznaczać to będzie likwidację rodzinnych gospodarstw rolnych o wysokim stopniu specjalizacji, cechujących się wysoką efektywnością gospodarowania i wyjątkową kulturą rolną i ograniczenia konkurencyjności gmin tej części Wielkopolski. Dalsze ograniczenie szczupłych zasobów wody spowoduje utratę wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej na bardzo dużym obszarze południowo-zachodniej Wielkopolski;
3. **utrata walorów i zasobów środowiska przyrodniczego**, w tym także tych objętych ochroną prawną, poprzez dezintegrację i fragmentację systemu przyrodniczego w wyniku likwidacji jego elementów o znaczeniu krajowym, regionalnym i ponadlokalnym;
4. **likwidację położonych w granicach złóż węgla brunatnego dziesiątek miejscowości oraz konieczność przesiedlenia wielu tysięcy mieszkańców**. Ponadto przymusowa emigracja oraz utrata dotychczasowych dochodów i związane z tym zjawisko bezrobocia strukturalnego bezsprzecznie wpłyną na obniżenie jakości życia ludności, a tym samym rodzić będą wiele problemów społecznych. Nowe miejsca pracy dedykowane będą specjalistom i nie uchronią mieszkańców przed koniecznością poszukiwania zastępczych źródeł utrzymania;

5. **istotne ograniczenie możliwości rozwoju Poznania** poprzez przekształcenia wielkoobszarowe powodujące zniszczenie relacji i powiązań miasta metropolitalnego z terenami ościennymi oraz ograniczenie dostępności do zasobów wody;
6. **likwidację lub przeniesienie kilku tysięcy podmiotów gospodarczych i gospodarstw rolnych.** Likwidacja firm w obszarze zalegania złóż powodować będzie także zmianę powiązań gospodarczych w tej części regionu, w szczególności w zakresie przemysłu rolno-spożywczego i podmiotów obsługi rolnictwa, co zasadniczo wpłynie na zmianę struktury gospodarki całej południowo-zachodniej Wielkopolski. Należy podkreślić fakt istnienia na tym obszarze małych i średnich, wyspecjalizowanych przedsiębiorstw, korzystających ze współpracy i funduszy Unii Europejskiej, wdrażających nowoczesne technologie, które stanowią o rozwoju i dobrobycie Wielkopolski.
7. **zakłócenie funkcjonowania poszczególnych jednostek administracyjnych.** Przerwane zostaną dotychczasowe powiązania funkcjonalno-przestrzenne, co przejawiać się będzie między innymi utrudnieniami w codziennych migracjach do pracy i do szkół. Sytuacja ta może doprowadzić do konieczności przeprowadzenia regulacji podziału administracyjnego oraz niezwykle kosztownej reorganizacji i relokacji usług publicznych;
8. **zmianę unikatowych walorów krajobrazowych i kulturowych.** Wielkoobszarowemu, bezpowrotnemu przekształceniu ulegnie dotychczasowy krajobraz rolniczy, a likwidacji lub relokacji ulegną specyficzne i szczególnie ważne dla tej części Wielkopolski zabytki kultury wiejskiej.

Zdiagnozowane konsekwencje eksploatacji strategicznych złóż węgla brunatnego wskazują, że działalność wydobywcza spowoduje nieodwracalną transformację struktury funkcjonalno-przestrzennej tej części Wielkopolski, a także przyczyni się do szeregu niekorzystnych, negatywnych zmian w uwarunkowaniach rozwoju Wielkopolski. Działalność wydobywcza związana będzie także z budową nowej elektrowni, której funkcjonowanie przysporzy kolejnych uciążliwości dla środowiska i spowoduje wyłączenie z produkcji rolnej dodatkowo kilkuset hektarów gleb wysokiej jakości. Należy podkreślić, że już wprowadzenie zasad ochrony złóż wywoła szereg ograniczeń i zmian w rozwoju na wiele lat przed rzeczywistym rozpoczęciem eksploatacji.

Obszar zalegania złóż węgla brunatnego, rozciągający się południkowo od Obornik, przez Poznań aż po Gostyń (*tzp. Rów Poznański*) stanowi specyficzny konglomerat rozbudowanej sieci osadniczej, szczególnych walorów środowiskowych oraz wszechstronnej gospodarki. Obszar zalegania złóż węgla brunatnego w granicach powiatów rawickiego i gostyńskiego, obejmujący przede wszystkim gminy: Miejska Górka, Krobia, Poniec, wyróżnia się na tle regionu i kraju wybitnie rolniczym charakterem, najwyższą kulturą rolną i wielopokoleniową tradycją dobrego gospodarowania. Mamy nadzieję, że docelowy kształt przyjętej polityki państwa w zakresie ochrony i eksploatacji złóż zapewni nie tylko bezpieczeństwo energetyczne i surowcowe Polski na wiele lat, ale uwzględni też szereg fundamentalnych uwarunkowań lokalnych i regionalnych, które w naszej ocenie mają najwyższy priorytet.

Mając powyższe na uwadze, podzielamy stanowiska samorządów lokalnych, dotyczące dezaprobaty wobec zamiarów powierzchniowej eksploatacji złóż węgla brunatnego. Apelujemy do wielkopolskich parlamentarzystów o podjęcie skutecznych działań zapobiegających postępowaniu procedur administracyjnych zmierzających do podjęcia eksploatacji węgla brunatnego w południowej Wielkopolsce i przeobrażenia tej części regionu w zagłębie górniczo – energetyczne.

Nasze stanowisko kierujemy do Rady Ministrów RP, a w szczególności do Ministra Energii oraz Ministra Środowiska, wnosząc o wyłączenie złóż *tzp. Rowu Poznańskiego* oraz złóż *Oczkowice i Poniec-Krobia* położonych w południowo-zachodniej Wielkopolsce, z bilansu złóż strategicznych oraz o całkowite, jednoznaczne i ostateczne wykreślenie tych złóż z projektowanej listy złóż strategicznych w Polsce, z uwagi na niezwykle konfliktogenną lokalizację oraz prognozowane negatywne i destrukcyjne skutki ich eksploatacji.

Uzasadnienie

Zgodnie z zapisami § 16 ust. 2 Statutu Województwa Wielkopolskiego w sprawach, w których Sejmik nie realizuje swoich uprawnień stanowiących może wyrażać opinie, podejmować apele i zajmować stanowiska w formie uchwał. Wobec powyższego postanawia się, jak w § 1.